

ks. Jan Józef Janicki

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Zabytkowe organy w Polsce na znaczkach Poczty Polskiej

1. Organy barokowe kościoła klasztornego OO. Cystersów w Jędrzejowie na znaczkach

W dniu 30 lipca 2015 roku Poczta Polska wprowadziła do obiegu dwa znaczki pocztowe o wartości 4,20 zł (pozytyw organów) i 8,30 zł (prospekt organów) w bloku w emisji zatytułowanej „Zabytkowe organy w Polsce”. Na znaczkach na tle wnętrza świątyni pokazano barokowe organy kościoła klasztornego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Wojciecha Archiopactwa Ojców Cystersów w Jędrzejowie, sanktuarium bł. Wincentego Kadłubka. Znaczki wydrukowano techniką stalorytniczą i offsetową na papierze fluorescencyjnym w nakładzie 180 tysięcy sztuk. Znaczki i blok, kopertę pierwszego dnia obiegu (FDC) i datownik zaprojektowała Pani Marzanna Dąbrowska, a autorem grawerunku (rytu) jest Pan Przemysław Krajewski¹.

Kościół i klasztor cystersów, zbudowane w latach 1140 (1142)–1149, ufundował w Jędrzejowie (zwanej wtedy Brzeźnicą) biskup wrocławski, późniejszy arcybiskup, metropolita gnieźnieński Jan (Janik) z rodu Gryfitów wraz ze swoim bratem Klemensem. Prawa miejskie Jędrzejów otrzymał w roku 1271 od księcia Bolesława Wstydlivego, którego małżonką była św. Kinga². W konwencie jędrzejowskim ostatnie pięć lat życia (1218–1223) spędzał jako cysters, biskup krakowski, Mistrz Wincenty zwany Kadłubkiem, który kontynuował „Kronikę Polaków” (*Chronica Polonorum*), pisząc czwartą księgę tego dzieła ku pocieszeniu serc swoich rodaków³.

¹ Por. *Specyfikacja abonamentowa*, nr 3 (2015); *Zabytkowe organy w Polsce – Archiopactwo Cystersów w Jędrzejowie*, „Święty Gabriel. Informator Klubowy”, 34 (2015) nr 123, s. 2. Zob. J. J. Janicki, *Organy na znaczkach Poczty Watykańskiej*, „Pro Musica Sacra” 13 (2015), s. 225–231.

² J. Korcz, *Miejsca święte w Polsce łaskami i cudami słynące*, Warszawa 2003, s. 105.

³ Por. J. Korcz, *Miejsca święte w Polsce*, dz. cyt., s. 105; J. J. Janicki, *Święci chwałą Krakowa*, Kraków 2015, s. 45–49.

W 1819 roku Rosja carska dokonała kasaty istniejącego tu od prawie siedmiu wieków opactwa cysterskiego, w którym ostatni cysters zmarł w 1855 roku. Od roku 1886 pocysterski kościół stał się filią parafii św. Trójcy w Jędrzejowie, a w 1913 roku biskup kielecki Augustyn Łosiński erygował przy nim parafię pod wezwaniem bł. Wincentego Kadłubka⁴. Pierwszym proboszczem nowo powstałej parafii został mianowany ks. Władysław Gacek, który z zapałem zaczął przeprowadzać konieczne remonty kościoła. Niestety rozpoczęte prace przerwał wybuch I wojny światowej w 1914 roku, które jednakże podjął drugi proboszcz, młody i energiczny kapłan, ks. Stanisław Marchewka, „znakomity organizator, duszpasterz nadzwyczajnej gorliwości i niezwykłej inicjatywy”⁵.

Całokształt pracy duszpasterskiej prowadził ks. Stanisław Marchewka pod opieką patrona parafii bł. Wincentego. Przy różnych okazjach przypominał wiernym, że posiadają wielki skarb łask Bożych ukryty w „błogosławionej trumience”. Działalność duszpasterska ks. Stanisława Marchewki prowadzona pod opieką „roztropnego doradcy królewskiego” wydała zbawienne owoce⁶.

Cystersi powrócili do Jędrzejowa po przerwie trwającej 126 lat (1819–1945), przejmując kościół i klasztor wraz z parafią bł. Wincentego Kadłubka. Pierwszy kościół cysterski był konsekrowany w 1166 roku; obecny wzniesiono na początku XIII wieku, a przebudowano w II połowie wieku XV. Spalony w 1726 roku, został gruntownie przebudowany w latach 1728–1754. Kilkanaście lat później, w 1745 roku, powstały w jędrzejowskim kościele cysterskim organy, które uchodzą za jedne z największych w Polsce⁷. Te wspaniałe organy wybudował w 1745 roku klasztorny organmistrz Józef Sitarski przy współpracy Ignacego Foglera z Kielc⁸. Organy jędrzejowskie, dzieło Józefa Sitarskiego, posiadające 42 głosy, 4 manualy i pedał,

należą do najważniejszych zabytków sztuki organowej w Polsce okresu baroku; na nich wzorowane są słynne organy w Gdańsku Oliwie. Co roku w lipcu i sierpniu odbywa się w Jędrzejowie Międzynarodowy Festiwal

⁴ Zob. D. Olszewski, *Jędrzejów, par. bł. Wincentego Kadłubka b. w.*, [w:] *Katalog duchowieństwa i parafii diecezji kieleckiej*, red. J. Kaczmarek, J. Kuśmierz i in., Kielce 1999, s. 261.

⁵ *Błogosławiony Wincenty Kadłubek*, red. K. Świżek, J. R. Bar, Warszawa 1985, s. 79.

⁶ *Błogosławiony Wincenty Kadłubek*, red. K. Świżek, J. R. Bar, dz. cyt., s. 80.

⁷ Zob. B. Kaczorowski, *Świątynie Rzeczypospolitej*, Warszawa/Struga–Kraków 1987, s. 39.

⁸ Zob. J. Korcz, *Miejsca święte w Polsce łaskami i cudami słynące*, Warszawa 2003, s. 108.

Muzyki Organowej i Kameralnej; gośćmi festiwalu są artyści o sławie międzynarodowej z Polski, Europy i Stanów Zjednoczonych⁹.

Znawcy uważają, że w klasztorze cystersów w Jędrzejowie znajdują się „unikatowe w skali europejskiej, doskonale zachowane organy z połowy XVIII wieku”¹⁰.

Autorzy dzieła *Świętokrzyskie. Magiczny zakątek Europy* napisali, iż w kościele klasztornym cystersów znajduje się

wspaniały prospekt organowy z kunsztowną dekoracją snycerską o bogatej symbolice. Organ z XVIII w., o niepowtarzalnym brzmieniu, zachowały unikalne rozwiązania techniczne. Od kilkunastu lat w lipcu i sierpniu w opactwie odbywają się koncerty w ramach Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej z udziałem wybitnych artystów polskich i zagranicznych¹¹.

Podjęte po pierwszej wojnie światowej prace restauracyjne, zostały wznowione i kontynuowane w latach 1946–1992. W jednej z kaplic kościoła, nazywanej kaplicą bł. Wincentego Kadłubka, w ołtarzu znajduje się „trumienka z relikwiami Błogosławionego, będącymi od stuleci przedmiotem szczególnego kultu”¹².

2. Rola znaczka pocztowego w życiu społecznym

Znaczek pocztowy powstały w kulturze europejskiej 175 lat temu, pomimo istnienia w naszych czasach poczty elektronicznej i frankatury mechanicznej, spełnia w życiu ludzi i społeczeństw ważną rolę. Uważa się, że znaczek umożliwia wzajemną wymianę myśli i wartości, przypomina dzieje państw i narodów oraz jest odbiciem aktualnych stosunków społecznych, ekonomicznych oraz ustroju politycznego. Ze znaczka można odczytać i rozpoznać elementy duchowego dziedzictwa narodu, w tym też jego religijności czy też stosunku do religii. Znaczek ponadto zwraca uwagę na postacie i doniosłe wydarzenia i jest w stanie wywołać

⁹ U. J. Własiuk, *Jestem synem tej ziemi. Szlaki papieskie. Przewodnik, cz. I, Jura Krakowsko-Częstochowska*, Częstochowa 2008, s. 175n.

¹⁰ A. Dziarmaga, *Jędrzejów. Parafia pw. bł. Wincentego Kadłubka Biskupa i Wyznawcy. Dekanat jędrzejowski*, [w:] W. Burzawa, K. Dobrowolska, A. Dziarmaga, P. Tkaczyk, *Diecezja Kielecka. Miejsca – Historia – Tajemnice*, Kielce 2011, s. 150.

¹¹ *Świętokrzyskie. Magiczny zakątek Europy*, red. C. Jastrzębski, K. Lorek, wybór zdj. i projekt graf.: K. Lorek, teksty C. Jastrzębski et al., Kielce 2009, s. 38.

¹² D. Olszewski, *Jędrzejów, par. bł. Wincentego Kadłubka b. w.*, dz. cyt., s. 262.

głębokie przeżycia, a także wzruszenia u oglądających, które łączą ludzi i budują swoistą ludzką solidarność¹³. W zbiorach znaczków o tematyce patriotycznej i religijnej odzwierciedla się miłość do ojczyzny oraz wiara i miłość Kościoła; znajomość dziejów ojczystych oraz znajomość tradycji i dziejów Kościoła. Znaczki o tematyce religijnej pokazują „wszczepienie w długi łańcuch pokoleń dających autentyczne świadectwo o Bogu i Jego dziele zbawienia urzeczywistnionym w Jezusie Chrystusie”¹⁴.

Wszyscy, którzy zbierają i rozpowszechniają znaczki mające „bezpośredni związek z wartościami wiary i ją obwieszczające”, stają się „apostołami, ponieważ dzisiejszym ludziom, poszukującym i walczącym” wskazują na Boga, „źródło wszelkiego światła, najgłębszą przyczynę i centrum wszelkiego istnienia”, a równocześnie obwieszczają wszystkim „orędzie o niezgłębionym bogactwie Chrystusa (Ef 3, 8)”¹⁵.

3. Z historii organów

Organy, które Instrukcja o muzyce w świętej liturgii *Musicam sacram* Świętej Kongregacji Obrzędów z 1967 roku określa jako „tradycyjny instrument muzyczny, którego brzmienie ceremoniom kościelnym dodaje majestatu, a umysły wiernych porywa do Boga i spraw niebieskich”¹⁶, pojawiły się w kościołach Europy w VII wieku, na terenie Anglii. Papież św. Witalian I (657–672) pozwolił na używanie organów w liturgii w celu wspierania wspólnotowego śpiewu wiernych¹⁷. Król Pepin Mały (†768) umieścił w kościele w Compiègne organy, które otrzymał od cesarza bizantyjskiego Konstantyna Kopronymosa. Karol Wielki (†814) polecił zbudować organy dla katedry w Akwizgranie (Aachen), wzorując się na tych otrzymanych od władcy arabskiego Harun-al-Raszyda. Od czasu, kiedy G. Bene-

¹³ Por. J. J. Janicki, *Królowa Jadwiga w filatelistyce*, „Analecta Cracoviensia” 29 (1997), s. 519; W. Chrostowski, *Papież Pielgrzym. Jan Paweł II na znaczkach pocztowych świata 1978–1990*, Warszawa 1991, s. 10.

¹⁴ W. Chrostowski, *Filatelistyka – środkiem ewangelizacji współczesnego świata*, [w:] PZF, *Krajowa Wystawa Filatelistyczna „Totus Tuus – Kielce’ 91”*, Kielce 1991, s. 8.

¹⁵ Papież Paweł VI do uczestników IV Kongresu Światowej Federacji Stowarzyszeń Filatelistycznych Świętego Gabriela (wrzesień 1972 rok); cyt. za: B. Michalak, *Archanioł Gabriel – Patron Pocztowców i Filatelistów*, „Filatelist” 50 (2003), s. 9.

¹⁶ Święta Kongregacja Obrzędów, Instrukcja *Musicam sacram* muzyce w świętej liturgii (*Instructio de musica in sacra Liturgia*) (5.03.1967) nr 62; zob. Instrukcja Episkopatu Polski „O muzyce liturgicznej” po Soborze Watykańskim II (8.03.1979), nr 28.

¹⁷ Por. T. Sinka, *Organy w liturgii Kościoła*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 51 (1998), s. 209; *Organy*, [w:] *Leksykon liturgii*, red. B. Nadolski, Poznań 2006, s. 1127.

vento z Wenecji zbudował w 825 roku organy dla cesarza Ludwika Pobożnego (†840), budownictwo organowe w Europie zaczęło się szybko rozwijać i rozposzechniać. Wymownym tego świadectwem jest list papieża Jana VIII (872–882) do biskupa Frezyngi, proszący o przysłanie mu organów „wraz z dobrze przygotowanym organistą do ich obsługi”¹⁸.

W VIII–IX wieku organy były niewielkich rozmiarów, można je było przenosić (portatyw); składały się z dziesięciu dużych klawiszy i dwudziestu ołowianych piszczałek. W X wieku organy powiększono przez dodanie drugiej klawiatury i więcej piszczałek, tak aby służyły do podawania tonu przy śpiewie gregoriańskim, do podtrzymywania śpiewów podczas różnych procesji, a w czasie modlitw brewiarzowych (oficjum) pełniły rolę drugiego chóru¹⁹. Dzięki takim praktykom postępowało „usamodzielnienie się” organów, których zaczęto używać podczas większych uroczystości, świąt i ważnych wydarzeń kościelnych, jak na przykład święcenia biskupie Brunona w katedrze w Kolonii w 953 roku, podczas których grały organy. Mimo że jeszcze w XII wieku organy były technicznie instrumentem słabo rozwiniętym, to jednak podobały się zarówno wiernym, jak i duchowieństwu; wielu komentatorów tamtego czasu nie szczędziło pochwał pod adresem organów, a ich brzmienie porównywali oni do muzyki aniołów²⁰. Te i inne świadectwa z owego okresu pokazują, że organy „włączały się” do liturgii, stając się także wyrazem radości duchowych ludu Bożego; organy „przejęły rolę starotestamentalnych instrumentów towarzyszącym śpiewom psalmów”²¹. Z biegiem lat i wieków udoskonalane organy stawały się instrumentem liturgicznym umieszczanym w prezbiterium, w pobliżu ołtarza, aby lepiej można było służyć sprawowanej liturgii i jej uczestnikom. Znaczącej tej problematyki piszą, że

wysoka sprawność techniczna organów barokowych oraz jakość ich brzmienia stwarzały zachętę dla kompozytorów, którzy tworzyli wówczas wspaniałe fugi, toccaty, preludia czy chorały. Komponowano również małe przygrywki nawiązujące do melodii gregoriańskich i pieśni kościelnych. [...] W kościele organy pomagały się modlić nie tylko wspólnym śpiewem, ale można było także medytować czy adorować Jezusa przy dźwiękach organów grających solo²².

¹⁸ T. Sinka, *Organy w liturgii*, dz. cyt., s. 209.

¹⁹ Por. T. Sinka, *Organy w liturgii*, dz. cyt., s. 210; *Organy*, [w:] *Leksykon liturgii*, dz. cyt., s. 1127.

²⁰ Por. T. Sinka, *Organy w liturgii*, dz. cyt., s. 210; *Organy*, [w:] *Leksykon liturgii*, dz. cyt., s. 1127.

²¹ T. Sinka, *Organy w liturgii*, dz. cyt., s. 211.

²² T. Sinka, *Organy w liturgii*, dz. cyt., s. 211.

Św. Pius X (1903–1914) w motu proprio *Tra le sollecitudini* (22.11.1903) pisał, że jakkolwiek „właściwą muzyką kościelną jest tylko sam śpiew, niemniej jednak dozwolony jest także śpiew z towarzyszeniem organów”; „ponieważ zaś śpiew powinien zawsze mieć pierwszeństwo, to organy i inne instrumenty powinny tylko po prostu podtrzymywać go, a nie zagłuszać”; „gra na organach [...] nie tylko powinna być wykonana wedle właściwości tego instrumentu, ale powinna nadto posiadać wszystkie zalety prawdziwej muzyki kościelnej”²³.

Papież Pius XI (1922–1939) stwierdził, że organy to „właściwy instrument muzyczny w Kościele, przekazany przez pokolenia poprzednie, który dla dziwnej swej mocy i majestatu uznany został za godny zespolenia się z obrzędami liturgicznymi, by towarzyszyć śpiewowi, albo też gdy chór milczy, wygrywać piękne melodie”²⁴.

W encyklice *Musicae sacrae disciplina* o muzyce kościelnej papież Pius XII (1939–1958) napisał, że organy mają w świętych obrzędach pierwszeństwo przed wszystkimi innymi instrumentami.

Dźwięki ich bowiem nadzwyczaj harmonizują ze świętymi pieniami i obrzędami, dodając im przedziwnej wspaniałości i przepychu. Wzniosłością (powagą) zaś swoją i słodyczą, organy wzruszają serca wiernych, napełniają je jakby niebiańską radością i mocno pociągają ku Bogu i rzeczom wyższym²⁵.

Sobór Watykański II (1962–1965) w Konstytucji o liturgii świętej *Sacrosanctum concilium* (4.12.1963) na temat organów powtórzył myśli papieża Piusa XII:

W Kościele łacińskim organy piszczałkowe należy mieć w wielkim poszanowaniu jako tradycyjny instrument muzyczny, którego brzmienie potęguje wzniosłość kościelnych obrzędów, a umysły wiernych porывa ku Bogu i rzeczywistości nadziemskiej (KL nr 120).

Na koniec tej krótkiej historii organów należy stwierdzić, że dotychczas organy zostały nazwane „instrumentem liturgicznym” jedynie w przedsoborowej In-

²³ Pius X, Motu proprio *Tra le sollecitudini* o muzyce świętej (22.11.1903) nr 15–16.18 (tłum. [w:] G. M. Suñol, *Zasady śpiewu gregoriańskiego*, Poznań 1957, s. 222).

²⁴ Pius XI, Konstytucja apostolska *Divini cultus sanctitatem* (20.12.1928), nr 8 (tłum. [w:] *Organy*, [w:] *Leksykon liturgii*, dz. cyt., s. 1127; T. Sinka, *Organy w liturgii*, dz. cyt., s. 212; por. G. M. Suñol, *Zasady śpiewu*, dz. cyt., s. 232).

²⁵ Pius XII, Encyklika *Musicae sacrae disciplina* o muzyce kościelnej (25.12.1955), (tłum. [w:] G. M. Suñol, *Zasady śpiewu*, dz. cyt., s. 256; por. T. Sinka, *Organy w liturgii*, dz. cyt., s. 213; [w:] *Organy*, [w:] *Leksykon liturgii*, dz. cyt., s. 1127).

strukcji Świętej Kongregacji Obrzędów o muzyce sakralnej i liturgii z 1958 roku²⁶, w której zapisano: „Właściwym i uroczystym instrumentem liturgicznym (podkreślenie moje J. J. J) Kościoła łacińskiego były i pozostają nadal organy klasyczne czyli piszczałkowe” (nr 62). I dalej: „Organy przeznaczone do użytku liturgicznego, choćby i małe, winny być artystycznie wykonane i zaopatrzone w te głosy, które są odpowiednie do użytku sakralnego. Zanim zacznie się ich używać, należy je poświęcić i pilnie strzec jako rzeczy świętej” (nr 63). W Instrukcji czytamy ponadto: „Gra organowa towarzysząca czynnościom liturgicznym winna być starannie dostosowana do charakteru okresu lub dnia liturgicznego, do natury tych obrzędów, a także do ich poszczególnych części” (nr 66).

Księga *Obrzędy błogosławieństw* zaleca, by „ze względu na ścisłe powiązanie organów z muzyką i śpiewem w czasie czynności liturgicznych i nabożeństw” pobłogosławić organy przez oddaniem ich do użytku liturgicznego. W uzasadnieniu tego obrzędu stwierdza się, iż organy „otaczane są w Kościele łacińskim szczególnym poszanowaniem, ponieważ organowy akompaniament śpiewu czy też sama muzyka organowa nadaje obrzędowi uroczysty charakter, potęguje uwielbienie Boga, sprzyja modlitwie ludu i wznosi dusze do Boga”²⁷.

4. Z historii wydania znaczków z jędrzejowskimi organami

W związku z wydaniem przez Poczta Polską prezentowanych powyżej dwóch znaczków w bloku poświęconych zabytkowym organom z klasztoru cystersów

²⁶ Święta Kongregacja Obrzędów, Instrukcja o muzyce sakralnej i liturgii *Musicam sacram* (3.09.1958) nr 61–63.66 (cyt. za: T. Sinka, *Organy w liturgii*, dz. cyt., s. 213; I. Pawlak, *Organy – instrument liturgiczny*, „Liturgia Sacra” 1–2 (1996), s. 85.

²⁷ *Obrzęd błogosławieństwa organów*, [w:] *Obrzędy błogosławieństw dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, Katowice 1994, s. 116. Modlitwa błogosławieństwa w końcowej części brzmi: „Prosimy Cię [Boże], pobłogosław ł te organy, aby nasze hymny pochwalne jeszcze godniej brzmiały przed obliczem Twojego majestatu. Niech nasze uwielbienia i prośby, wspierane dźwiękiem organów, wznoszą się ku Tobie w doskonałej jedności. Przez Chrystusa, Pana naszego” (*Obrzęd błogosławieństwa organów*, dz. cyt., s. 121). W *Agendzie liturgicznej diecezji opolskiej* druga część modlitwy poświęcenia organów brzmi: „W tej uroczystej chwili prosimy Cię [Boże]: pobłogosław ł te organy, aby rozbrzmiewały ku Twojej chwale i aby porывały nasze serca ku Tobie. A jak wiele piszczałek łączy się w harmonijne akordy, tak pozwól i nam, członkom Twojego Kościoła, jednoczyć się we wzajemnej miłości braterskiej, abyśmy kiedyś mogli śpiewać wieczny hymn chwały przed Twoim Majestatem razem z aniołami i wszystkimi świętymi. O to prosimy przez Chrystusa, Pana naszego (*Poświęcenie organów*, [w:] *Agenda liturgiczna diecezji opolskiej. Nabożeństwa, poświęcenia i błogosławieństwa*, Opole 1981, s. 430n).

w Jędrzejowie ukazał się w czasopiśmie „Święty Gabriel. Informator Klubowy”²⁸ artykuł Mariana Dorawy poświęcony „jędrzejowskiemu organom”, opisujący ciekawą historię wprowadzenia do obiegu pocztowego wyżej omawianych znaczków. Autor napisał m.in.:

Świadom roli, jaką pełni znaczek pocztowy w popularyzowaniu kultury każdego kraju, będąc jego ambasadorem, w kwietniu 1990 roku podjąłem w ówczesnym Ministerstwie Łączności starania o emisję pięciodenzynkowej serii z zabytkowymi organami w Polsce, kontynuując je po likwidacji powyższego Ministerstwa w Centralnym Zarządzie Poczty Polskiej. Mimo przedstawionych wartości historycznych i kulturalnych proponowanych zabytkowych organów w regularnie ponawianych wnioskach moje starania były każdorazowo przez 25 lat blokowane i odrzucane. Gdy wreszcie w 2014 roku Minister Administracji i Cyfryzacji spośród pięciu typowanych przeze mnie organów zatwierdził w planie emisyjnym na rok 2015 zaledwie „dwa znaczki w bloku”, zaproponowałem dwa oddzielne obiekty pochodzenia cysterskiego, to jest boczne organy barokowe w pocysterskim kościele, obecnie Bazylice Katedralnej Wniebowzięcia Najśw. Maryi Panny w Pelplinie na Pomorzu z 1679 roku, oraz zachowane w prawie oryginalnym stanie późnobarokowe organy archiopackiego kościoła klasztornego OO. Cystersów pw. Wniebowzięcia Najśw. Maryi Panny i św. Wojciecha w Jędrzejowie w Świętokrzyskiem z 1751 roku. Wielkim zaskoczeniem dla piszącego te słowa było, gdy z wytypowanych dwóch oddzielnych cysterskich instrumentów w dniu 30 lipca 2015 roku ukazał się bloczek zaledwie z organami jędrzejowskimi, przedzielony w połowie perforacją na dwa znaczki o różnych nominałach.

Oryginalne wyposażenie instrumentu, usytuowane w dawnej absydzie orientowanego kościoła klasztornego, posiada z wyjątkiem późniejszego miecha powietrznego szereg unikatowych elementów godnych odnotowania, jak wysuwna dodatkowa klawiatura ręczna, przystosowana wysokością stroju do akompaniowania w przeszłości kapeli klasztornej, artystycznie wykonane mosiężne uchwyty włączników rejestrowych oraz niezwykle rzadko spotykane miniaturowe piszczałki 6-rzędowego cymbału wtopione we wspólną nogę. Dzięki opracowanej w 1973 roku przez autora niniejszego tekstu dokumentacji historyczno-konserwatorskiej wraz z rozkreśloną graficznie inwentaryzacją pomiarową oraz pracom

²⁸ M. Dorawa, *Jędrzejowskie organy*, „Święty Gabriel. Informator Klubowy”, R. 34, nr 124 (2015), s. 15n.

konserwatorsko-organmistrzowskim prowadzonym w latach 1975–1988 przez Pracownię Konserwacji Organów w krakowskim oddziale Polskiej Pracowni Konserwacji Zabytków udało się przywrócić 42-rejestrowemu instrumentowi dawną sprawność techniczną i muzyczną. Bogata, rokokowa oprawa plastyczna części prospektowej frontowej oprawy z rozmieszczonymi na jej szczycie muzykującymi figurkami „niebiańskiej orkiestry”, której przy naczółkach wklęsłej balustrady z wkomponowanym pośrodku pozytywem przednim, przewodzą starotestamentowy król Dawid z harfą i św. Cecylia z miniaturowymi organami w dłoni, sprawia, że „jędrzejowskie organy są prawdziwym dziełem sztuki, świadczącym o bogatych tradycjach budownictwa organowego w Polsce, zwłaszcza u Cystersów” (podkreślenie moje: J. J. J.). Dziełem sztuki graficznej jest natomiast bloczek z powyższymi organami wraz z kopertą FDC i okazałym folderem, autorstwa Pani Marzanny Dąbrowskiej i grawerunkiem Pana Przemysława Krajewskiego”.

Zabytkowe organy w Polsce Pierwszy Dzień Obiegu FDC Poczta Polska S.A.

ZABYTKOWE ORGANY
W POLSCE
30.07.2015
JĘDRZEJÓW I

